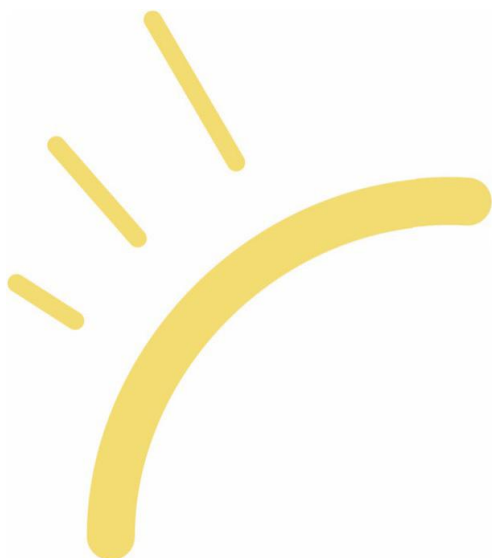

Samisk barnehage/ Guovssahas mánáidgárdi

Årsplan 2023- 2025

Innhold

Årsplan	3
Presentasjon av barnehagen	3
Tilleggsbestemmelser for samiske barnehager:	4
Barnehagens verdigrunnlag i praksis	4
Barnehagens innhold.....	5
Omsorg, lek, læring og danning.....	5
Kommunikasjon og språk.....	6
Livsmestring og helse	7
Vennskap og fellesskap	7
Samisk språk og kultur.....	8
Tverrfaglig- og forebyggende arbeid.....	9
Tilrettelegging av det allmennpedagogiske tilbudet	9
Barnehagens arbeidsmåter	10
Arbeid med digital praksis	11
Barns medvirkning	12
Samarbeid mellom hjem og barnehage	13
Overganger	14
Når barnet starter i barnehagen:	15
Overganger innad i barnehagen:.....	15
Overgangen mellom barnehage og skole:	15
Samarbeidspartnere	16
Spesielt om barnehagen vår	16

Årsplan

Tromsøbarnehagens årsplan er utarbeidet i tråd med de nasjonale og lokale styringsdokumentene. Den tydeliggjør barnehagens valg og begrunnelser for det kommende året, og synliggjør hvordan man arbeider med å omsette innholdet i dokumentene til praksis.

Årsplanen er arbeidsredskap for de ansatte, men kan også gi informasjon om barnehagens pedagogiske arbeid til foreldre, myndighetsnivået, andre samarbeidspartnere og interessenter.

Lokale handlingsplaner og periodeplaner konkretiserer ytterligere de pedagogiske målsettingene, ut fra hva som vektlegges på basen/avdelingen.

Presentasjon av barnehagen

Den samiske barnehagen ble startet av Romssa sámie searvi i 1983, og kommunen overtok driften i 1988. I februar 2007 fikk barnehagen nye lokaler på Prestvannvegen 44. Området rundt oss er naturskjønt og gir mange muligheter for natur, friluftsliv og lek. Vår barnehage har gamle, lavvo, uthus, og duodji-/snekkerbod tilgjengelig. I barnehagen vår er det 29 barn, der 10 er under tre, og 18 er over tre år, fordelt på aldersinndelte baser. Begge basene har en grunnbemanning på 3 voksne. Avdelingene våre er oppkalt etter stjernehimmelen:

- Násti (barn mellom 0-3 år)
- Beaivváš (barn mellom 2-6 år)

Her finner du oss: Prestvannvegen 44, 9011 Tromsø

Fagleder: lise.tapio-pittja@tromso.kommune.no

Telefon: 90 61 22 15

Informasjon om avdelinger, åpningstid og fagdager finner du på tromso.kommune.no

Tilleggsbestemmelser for samiske barnehager:

Tilleggsbestemmelser til vedtektene for Guovssahas mánáidgárddi/Samisk barnehage.

I henhold til § 2 Rammeverk og formål skal Guovssahas mánáidgárdi og Mearranásti base i Sjømannsbyen barnehage prioritere samiske barn.

Barnehagene skal:

- Ivareta og videreutvikle samisk språk og gi barna trygghet i å bruke språket.
- Ta vare på samiske verdier og styrke barnas identitet og tilhørighet til samisk kultur, samfunn og levemåter.

Personalet i Guovssahas mánáidgárdi må beherske samisk språk og ha kunnskap om samisk kultur. Ellers vises det til § 4.4 og til § 7 om opptak - Barn med samisk som førstespråk eller hjemmespråk skal prioriteres. Barnehagene kan, etter særskilt avtale med foresatte, ta inn barn som ikke har samisk som førstespråk. Avtalen skal inneholde et opplegg der foresatte i samarbeid med barnehagene skal jobbe med barns samiske språkutvikling.

Se vedtekter for Tromsø kommunes barnehager

Barnehagens verdigrunnlag i praksis

Personalet skal kjenne til barnehagens verdigrunnlag jmf. Rammeplanen (Udir, 2007), og det skal ligge til grunn for vår praksis.

Guovssahas mánáidgárdi sin visjon:

Mihttu:

- *Guovssahas mánáidgárddi galgá bargat dan ala ahte min mánát ožžot nana sámi gullevašvuoda sihke gielalalaččat ja sosiálalalaččat, vai birgejit sápmelažžan eallimis.*

Mål:

- *Guovssahas mánáidgárdi vil jobbe for at våre barn utvikler en trygg samisk tilhørighet, både språklig og sosialt. Slik at de står robuste som samiske barn og unge i møte med livslanglæring.*

Å møte barns individuelle behov for omsorg, trygghet, tilhørighet og anerkjennelse, og sikre at alle får ta del i og medvirke til fellesskapet, er viktige verdier som skal gjenspeiles i alle situasjoner i barnehagen. Barnehagen skal fremme demokrati, mangfold og gjensidig

respekt, likestilling, bærekraftig utvikling, livsmestring og helse. Dette er i samsvar med Tromsø kommunes verdier: Respekt, åpenhet, mot, anerkjennelse og tillit. (RÅMAT).

For å forstå utvikling er det viktig å kunne om barns grunnleggende behov. Når barnet har fått dekt sine grunnleggende behov, er mett og opplagt vil det søke om trygghet og beskyttelse. Dette er viktig for at barn skal kunne utforske verden. Det får de av trygghetsskapende voksne. Barn blir også trygget av vante rutiner. Følelsen av trygghet vil føre til at barnet kan utforske verden rundt, de vil oppsøke andre barn for å leke, og få seg venner. Vennskap er viktig, for det vil bygge selvtillit, anerkjennelse og selvrespekt. I den videre utviklingen vil barnet være et individ som innlemmes i samfunnet og inngår som en del av fellesskapet. Det er oss som voksne rundt barnet som har ansvaret for at barnet får dekket deres behov og blir en del av barnegruppen og samfunnet.

Barnehagens innhold

Vi jobber kontinuerlig med å utvikle personalets kompetanse i hvordan skape et godt språkmiljø og psykososialt læringsmiljø for alle barna. Vi skal videreføre språkarbeid; det er essensielt i vår barnehage og vi skal dermed ha fokus på barns språkutvikling. Samisk er hovedspråket i barnehagen, og det er vårt hjertespråk, og en viktig del av vår identitet og kultur. Med gode refleksjoner og veiledning skal barnehagen bidra til å gi barna muligheter til språkutvikling ut fra alder, modenhet og forutsetning. Progresjonsplanen for barnehagen skal være grunnlaget for arbeidet.

Mål og tegn på god praksis for kommende år – slik skal vi nå målsettingen og intensjonene:

- Alle hilser god morgen og takk for i dag når vi kommer til barnehagen og går fra barnehagen.
- Alle ansatte tar ansvar for å innhente nødvendig informasjon til jobben.
- Trygghetssirkelen brukes aktivt som ett verktøy i barnehagehverdagen.
- Personalet har felles holdninger til hva som er nulltoleranse og krenkelse, ihht Omni-modellen.
- Barna er gode på å inkludere andre barn i lek. Alle ansatte veileder og støtter barna som trenger å øve på dette.
- Personalet er gode rollemodeller for barna, og er bevisst på egen rolle i møte med barna.
- Barnehagens verdier er jevnlig oppe til refleksjon i personalet og i barnegruppa.

Omsorg, lek, læring og danning

Mål:

Alle barn skal oppleve barnehagen som et trygt miljø, som støtter opp om deres lyst til å leke, utforske, lære og mestre.

Tegn på god praksis:

- Vi tilegner oss god kunnskap om barns behov for omsorg, lek, læring og danning gjennom bruk av rammeplan, foreldrekontakt, kursing og gjennom gruppearbeid på basemøter/fagdager.
- Vi er til stede værende og vi skal være aktive sammen med barna. Vi skal ha voksenstyrte aktiviteter der vi skaper felles opplevelser, tilpasset alder og modenhet, og gi tilbud som er bygget på barns interesser. Vi er lekende og er tilgjengelig for barna og deres omverden.
- Leker og materiell skal være tilgjengelig for barna, slik at deres utforskning og lekekompetanse blir støttet.
- Mangfold blir sett på som en ressurs der mestring og felles opplevelser skapes gjennom samtaler, lek og kulturelle opplevelser.
- Vi skal legge til rette for lek, anerkjenner verdien av lek og utforskning, legger opp til gode leke muligheter og er en lekende voksen.
- Vi har en felles holdning til å gjennomføre den praksisen som er med på å utvikle, følge opp alle barn og følge opp felles regler som er satt i barnehagen.

Kommunikasjon og språk

Mål:

Gjennom dialog og samspill skal barna støttes i å kommunisere, medvirke, lytte, forstå og skape mening. Barna skal oppleve stolthet ved å bruke hjertespråket.

Tegn på god praksis:

- Vi har gode samtaler sammen med barna, både spontane hverdagssamtaler og i ulike situasjoner gjennom hele dagen. Språkarbeid skjer også i planlagte situasjoner som samlingsstund, barnesamtaler, boklesing og andre aktiviteter.
- Vi har et positivt kroppsspråk og kommuniserer med en tone som er positiv, på den måten opptrer vi som gode forbilder for barna.
- Vi leker sammen med barn slik at flerspråklige barn ønsker å velge samisk som leke- og kommunikasjons språk.

Livsmestring og helse

Mål:

Barnehagen skal ha en helsefremmende og forebyggende funksjon, og bidra til å utjevne sosiale ulikheter.

Tegn på god praksis:

- Foreldrene forteller at barna gleder seg til å komme i barnehagen
- Vi hilser alle med et smil om morgenen og tar farvel når de går hjem
- Vi sørger for at alle barn har minst én venn å leke med i løpet av dagen
- Veien til et positivt selvbilde går gjennom mestring og eierskap. Derfor oppmuntrer personalet barna til å prøve selv, i måltider, under påkledning og ved dobesøk.

Vennskap og fellesskap

Mål:

Alle barn skal erfare å være betydningsfulle for fellesskapet, og å være i positivt samspill med barn og voksne.

Tegn på god praksis:

- Vi synliggjør barnas styrker og mangfold i gruppa ved å ha planlagte aktiviteter, hvor barna føler seg inkludert, sett og er en del av ett fellesskap.
- Vi styrker deres evner ved å gi positive tilbakemeldinger på det barnet får til.
- Vi skal ha en atmosfære i barnehagen som er preget av humor og glede.
- Vi forebygger, avdekker og setter i gang umiddelbare tiltak ved krenkelser.
- Vi er til stede der barna er og er gode veiledere for barn og aktiv lyttende voksne.
- Vi løfter det samiske språket i all samhandling på en positiv måte, vi trygger barn i samisk som lekespråk.

Samisk språk og kultur

Mål:

Samiske barnehager skal fremme barnas samiskspråklige kompetanse, styrke barnas samiske identitet og videreføre samiske verdier, samisk kultur og tradisjonskunnskap. I samiske barnehager er samisk hovedspråk.

Tegn på god praksis:

- Vi jobber systematisk med prosjekter og tema slik at barn kan utvikle respekt og fellesskapsfølelse for det samiske mangfoldet.
- Vi følger de åtte samiske årstidene gjennom hele barnehagedagen. Det er en del av oss i barnehagen. Vi evaluerer og planlegger for å sikre god kunnskap om samisk kultur hos hele personal gruppen.
- Vi markerer Samefolkets dag i barnehagen, og den er viktig for oss. Vi pynter barnehagen, jobber med mat tradisjoner, duodji og alle skal få mulighet å gå med det plagget som hører til hver enkelt.
- Gjennom hele dagen så er ansatte aktive og delaktige for å fremme joik, sang, og den muntlige fortellingen.

Samisk språk og kultur preger arbeidet med utviklingsområdene med tanke på innhold og metode. Temaene vi bruker følger de samiske årstidene, f.eks. hva man gjør i naturen til ulike årstider, feiring av samisk nasjonaldag, syklusen til tradisjonelle samiske primærnæringer. Samiske kulturytringer som duodji, joik og fortellinger skal inngå som en del av barnehagens innhold, tilpasset barnas alder og utvikling. Vi skal ta i bruk tradisjonelle samiske læringsmetoder, på barnas premisser i det moderne samfunnet. Barna skal få mulighet til aktiv deltakelse i tradisjonelle aktiviteter der ansatte gir veiledning.

Sámos

Prosjektet Sámi mánát ođđa searvelanjain – Sámos skal bidra til en endring i den samiske barnehagestrukturen som utgår fra samisk filosofi og tradisjonell kunnskap.

Det betyr at samiske barnehager skal kunne arbeide etter samiske pedagogiske metoder som bygger på samisk språk, kultur og tradisjonell kunnskap som er tilpasset det moderne samiske samfunnet.

Sterke språkmodeller

I rapporten Sterke språkmodeller er det både konkrete forslag og tydelige krav om hvordan språket kan styrkes i barnehager og på skolen. Sametinget bruker rapporten i det videre

arbeidet med å utforme en fast struktur for bruk av sterke språkmodeller i barnehager og på skolen. Målet er at barn får et samiskspråklig barnehagetilbud som bidrar til at barn blir samiskspråklige.

Tverrfaglig- og forebyggende arbeid

Mål:

Personalet skal ha et tett samarbeid med andre faginstanser, for å sikre at barn som har behov for det, får tidlig hjelp og støtte i sin utvikling og læring.

Tegn på god praksis:

- Fagleder jobber tett sammen med basene for å oppdage barn som av ulike årsaker trenger særskilt tilrettelegging, samt støtte i kortere og lenger periode. Lederteamet har ekstra fokus på å drøfte og følge opp sårbare barn.
- Barnehagen følger rutinene for å melde fra til Ressursteam og aktuelle samarbeidspartnere ved bekymring.
- Foreldre og eksterne samarbeidspartnere opplever et gjensidig godt samarbeid med barnehagen.
- Vi ser barnets behov for støtte og setter inn tiltak, også før ressursteam og andre samarbeidspartnere er involvert.
- Ved iverksetting av spesialpedagogiske tiltak har vi tydelige frister for gjennomføring og krav til målbarhet.

Tilrettelegging av det allmennpedagogiske tilbudet

Mål:

Det allmennpedagogiske tilbudet skal tilpasses etter barnas behov og forutsetninger, slik at alle barn får oppleve mestring og inkludering. Det gjelder også barn har behov for ekstra støtte i kortere eller lengre perioder.

Tegn på god praksis:

- Faste rammer og gode rutiner skaper trygge barn. En tydelig og gjennomtenkt dagsrytme sikrer forutsigbarhet.
- Alle ansatte har satt seg inn i det formelle planverket; Rammeplanen, Kvalitetsutviklingsplan, kommunens strategiplan mot mobbing.

- Kvalitetsutviklingsarbeidet skjer på alle nivåer; lederteam personalmøter og basemøter. Det samme gjelder evalueringen av nevnte arbeid.

Barnehagens arbeidsmåter

Personalet i barnehagen har som mål å yte høy kvalitet og utvikling i det pedagogiske arbeidet. Kvaliteten skal oppleves i hverdagen. Dette er først og fremst gjennom et nært og godt samspill mellom personalet og barna, hvor barnehagens verdier og mål er styrende.

Mål:

Personalet skal gjennom systematisk planlegging, vurdering og dokumentasjon ivareta barnehagens formål og innhold, og være en lærende organisasjon.

Tegn på god praksis:

- Barna deltar aktivt i planleggings- og vurderingsarbeidet på den enkelte base.
- Alle ansatte følger regler om GDPR og personvern når det tas bilder eller fortelles om opplevelser i barnehagen.
- Planlegging og vurdering av aktiviteter og prosjekter dokumenteres i månedsplan.
- Fagleder og pedagogiske ledere er oppdatert på og bruker innspill fra samarbeidsutvalget, foreldremøter, ståstedsanalysen og foreldreundersøkelsen som grunnlag for det videre pedagogiske arbeidet i barnehagen.
- Barnehagen dokumenterer for å synliggjøre barnehagens pedagogiske innhold til foreldre, men også som grunnlag for videre refleksjon og utvikling i personalgruppa. Alle ansatte bruker pedagogisk dokumentasjon som verktøy til å dokumentere.
- Hver base jobber systematisk med progresjon hos hvert enkelt barn og i barnegruppa gjennom; observasjon og kartlegging, bruk av intern progresjonsplan i h.h.t. fagområdene, og tilrettelegging av lekemiljøet ute og inne i barnehagen ut fra barns interesser, utvikling og behov.

Arbeid med digital praksis

Guovssahas mánáidgárði skal ha et bredt utvalg av digitale verktøy tilgjengelige for både barn og ansatte.

Barnehagen dokumenterer regelmessig lek og samspill mellom barn og mellom personalet og barna, ved bruk av tekst og fotografier. Dette tjener flere hensikter: overfor barn ønsker vi å bruke fotografier som grunnlag for samtale om aktiviteter som har vært, men også til inspirasjon for ny og utvidet aktivitet.

Foreldre skal motta regelmessig dokumentasjon som det pedagogiske arbeidet i barnehagen. Dokumentasjonene fungerer også som grunnlag for kraftfull evaluering og kontinuerlig styrking av egen praksis.

Når vi bruker digitale verktøy sammen med barn er det viktig å huske at dette er et middel for utjevne sosiale forskjeller. Barn og unge møter daglig krav om bruk og mestring av pc, ipad, smarttelefon, etc. både som redskap for læring og deltakelse i ulike sosiale nettverk og i felles barnekultur. Vi vil at alle barn skal ha tilgang til erfaring med digitale verktøy, uavhengig av den enkelte families økonomiske og sosiale situasjon.

Personalet i Guovssahas mánáidgárði skal ha høy bevissthet omkring bruken av digitale verktøy og de begrensninger som settes av personvernet. Ved all fotografering skal vi forsikre oss om at bildene ikke kan oppleves som krenkende. Dersom foreldrene har satt begrensninger av fotografering av barnet følges disse til punkt. Barn skal være med å bestemme hvilke bilder av dem som benyttes av barnehagen. Våre rutiner begrenser oss til kun å bruke barnehagens utstyr til dokumentasjon; private nettbrett, pc-er eller telefoner skal derfor ikke brukes sammen med barna.

Allerede i første året på barneskolen tar man i bruk nettbrett. I tillegg viser forskning at et flertall barn er vant med bruk av digitale verktøy flere år før skolestart. Gjennom samtale om og bruk av konkrete eksempler på hvordan bilder og annet digitalt innhold kan manipuleres ønsker vi å styrke barn i kildekritikk og sunn vurdering av informasjon

Mål:

Barna skal lære å bruke digitale verktøy som inspirasjon til lek, kreativitet og læring.

Tegn på god praksis:

- Personalet bruker ulike digitale verktøy sammen med barna i hverdagen, på turer og i prosjektarbeid. Barna får ta bilder som brukes i ukebrev, lager film og andre pedagogiske apper som barn får læringsutbytte av.
- Personalet er til enhver tid godt kjent med retningslinjer som vi er pålagt å følge ved bruk av digitalt verktøy i barnehagen.

- Personalet tilpasser bruk av digitalt verktøy til hvert enkelt barn. Barnas erfaringer, utvikling og interesse tas med i planlegging av aktiviteter med digitalt verktøy.

Barns medvirkning

Vårt personale skal være årvåkne og lyttende til barns signaler. De skal kunne fange opp barns innspill og ta hensyn til dem, ikke bare i planlegging og evaluering, men også i det daglige arbeid. Slik skal barn kjenne at de har reell medvirkning, i samspill både med andre barn og med voksne.

Leken er barns viktigste gjøremål både hjemme og i barnehagen. Leken har avgjørende betydning for sunn utvikling. En av de aller viktigste måtene å fremme barns medvirkning på er derfor å sørge for at alle får samme mulighet til å delta i lek med andre, og at de får prøve ut ulike roller i leken. Vi skal hjelpe barn som trenger støtte for å komme inn i lek og veilede barn i lek når det trengs. Slik hindrer vi utestengelse og andre uheldige konsekvenser. Samtidig skal ansatte opptre med respekt for at det er barna som eier leken, og unngå at den blir voksenstyrt.

Barns medvirkning viser seg gjerne gjennom direkte innflytelse. Dette kan være noe så enkelt som at vi tar dem med på råd når månedsplaner skal skrives, og inkluderer deres forslag i disse. I ulike små og store aktiviteter og prosjekter er det viktig å planlegge med slik romslighet at barn kan påvirke det som skjer, og dreie aktiviteten inn på temaer og områder som ikke er utforsket

Videre legger vi vekt på å opptre lyttende i alle samtaler med barn. Vi oppfordrer dem aktivt til å uttrykke følelser, ønsker og ideer. Dette kan skje i samlingsstund, men også i situasjoner man oppfatter som hverdagslige og rutinepregede – eksempelvis måltider. Felles for samtalene, uavhengig av hvilken sammenheng de skjer i, er at vi skal ta hensyn til barna innspill, og vise det i handling. Slik ønsker vi å gi barna en opplevelse av genuin innflytelse. Gjennom å delta aktivt i fellesskapet og se at man har påvirkning på det, ønsker vi å gi barna opplevd tilhørighet og eierskap.

Medvirkning skal også gjelde de som ikke uttrykker seg med verbalt språk. Personalet skal være årvåkne for å fange opp hva de liker å gjøre, og tilby mer av det. Samtidig må man forsøke å vekke interesse for nye aktiviteter, slik at barna både får utvikle og oppdage nye ferdigheter i lek som samspill.

Mål:

Barna har rett til å gi uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet, og i saker som gjelder dem selv ((Barnehageloven § 3).

Tegn på god praksis:

- Barna oppfordres til å komme med ønsker til ukeplanens innhold. Er barna for små til å uttrykke seg verbalt anstrenger de ansatte seg for å tolke kroppsspråk, ansiktsuttrykk og mimikk for å finne ut hva de liker å gjøre.
- Basene gjennomfører halvårige barnesamtaler med barn mellom fire og fem i forkant av foreldresamtalene.
- I løpet av siste halvår i barnehagen har vi særskilte samtaler med alle barn som skal begynne på skolen, for å avklare forventninger til skolestart. I overenskomst med foreldre overføres relevante opplysninger fra disse samtalene til skolen.
- Det fysiske rom i barnehagen formet av barnas ønsker og interesser.

Samarbeid mellom hjem og barnehage

Guovssahas mánáidgárði skal ha søkelys på godt foreldresamarbeid og ha en god dialog med foreldrene. Det skal skje både individuelt med foreldre til hvert enkelt barn, og på gruppenivå gjennom foreldremøter, samarbeidsutvalget og foreldrerådet. Det er den daglige dialogen som legger grunnlag for godt samarbeid, og vi skal også tilrettelegge for utveksling av observasjoner og vurderinger knyttet til barnets helse, trivsel, erfaringer, utvikling og læring. Vi skal også sikre at foreldre får medvirke til den individuelle tilrettelegging og medvirke i det daglige arbeidet. Brukerundersøkelsen (foreldreundersøkelsen) som foreldre svarer på, gir barnehagen føringer for hva vi skal jobbe med videre.

Mål:

Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling (Barnehageloven § 1)

Tegn på god praksis:

- Ansatte møter foreldre daglig ved levering og henting, for å utveksle viktig informasjon om barnet.
- Barnehagen har gode rutiner for oppbevaring, deling og behandling av personvernopplysninger, slik at barnets og foreldrenes integritet ivaretas.
- Barnehagen har foreldresamtaler høst og vår (og ved behov), hvor foreldre og personale utveksler observasjoner om barnets trivsel og utvikling i oppvekstmiljøet.
- Barnehagen inviterer til temakvelder for foreldrene.
- Barnehagen involverer foreldre på foreldremøter og Samarbeidsutvalg. Samarbeidsutvalget bidrar med på å lage sakslister til foreldremøtene.

Barnehagens samarbeidsutvalg (SU) for barnehageåret 2024-2025:

Fagleder: Liselotte Tapio-Pittja

Foreldrerepresentant Násti: Siv Eli Vuolab / Joanna Wikstrøm

Foreldrerepresentant Beaivváš: Vanja Madsen

Personal: Máret Ellen Oskal

Overganger

Trygghetssirkelen forteller oss om barnets behov for en trygg havn/trygg base. I en tilvenning både til barnehagen og innenfor barnehagen er det godt å ha en voksen som kan være en barnet er spesielt trygt på og som kan være den trygge havn for barnet. Barnet har i overgangene behov for en trygghetskapende voksen, som kan hjelpe til med å gi bekreftelse for at det er trygt, og en som barnet kan søke bekreftelse, oppladning og trøst hos ved behov.

- **Oppstart i barnehagen/ tilvenning:** Vi har fokus på å gi god tid slik at det kan bli en trygg og god oppstart for barn og foreldre. Vi har egne rutiner der foreldre og barn får tilbud om å komme på besøk før oppstart i barnehagen.
- **Overganger innad i barnehagen:** Det å starte på en ny base er en overgang for barna. Barnehagen skal sørge for at det er rutiner som sikrer at barna og foreldrene får tid og rom til å bli kjent med barna og personalet når de bytter barnegruppe. Vi starter denne tilvenningen på våren der de går på besøk på den basen de skal starte på. Barna forberedes godt ved at de opplever og erfarer; er på den nye basen med en kjent voksen, spiser frokost/lunsj der innimellom etc.
- **Overgang barnehage skole:** Barnehagen skal i samarbeid med foreldre og skolen legge til rette for at barna kan få en trygg og god overgang fra barnehage til skole og eventuelt skolefritidsordning. Barnehagen skal legge til rette for at de eldste barna har med seg erfaringer, kunnskaper og ferdigheter som kan gi dem en god start på skolen. Barnehagen skal bidra til at barna kan avslutte barnehagetiden på en god måte og møte skolen med nysgjerrighet og tro på egne evner. Å være en del av førskolegruppen er noe spesielt, dette med å være eldst i barnehagen og at det faktisk er siste året før skolestart. Barna skal blant annet øve seg på og bli mer selvstendig som å gå på toalett, kle på/av seg i garderobesituasjoner, på tur- dager blir det å øve på å ta vare på sekken sin og sosial kompetanse.
- **Vennsksgrupper:** Det siste barnehageåret er det vennsksgrupper der vi samarbeider med Sjømannsbyen barnehage. Foreldre av barn i andre bydeler blir kontaktet pr. e-post fra skolene de tilhører, hvor de blir invitert til å komme på vennsksgruppe. Det å ha godt samarbeid mellom barnehagen og vennsksgruppene kan være med å gjøre overgangen til skolen lettere for barna, da de finner flere kjente fjes på skolen.

Mål:

Barna skal oppleve trygghet til å leke, lære og utforske i nye omgivelser.

Når barnet starter i barnehagen:

- Vi inviterer nye foreldre og barn om å komme på besøk til barnehagen før oppstart (besøksdager/uke).
- Vi har en tilknytningsperson til hvert barn, som har ansvar for å gjøre barnet trygg i barnehagen.
- Vi har oppstarts samtale med foreldre, hvor personalet får nødvendig informasjon om barnet og hjemmesituasjonen og avklarer forventninger til hverandre.
- Tilvenningen skjer på barnets premisser, som forutsetter et tett samarbeid mellom foreldre og personale (se trygg tilvenning) plan.

Overganger innad i barnehagen:

- Trygge foreldre gir trygge barn.
- Barnehagen har ett mål om å rullere ansatte slik at en ansatt fra småbarns-basen bytter base på høsten, og begynner der sammen med barna. Det kan forekomme år der det i praksis ikke lar seg gjøre på grunn av personalsituasjonen.
- Overgangen mellom basene begynner i det små, med kortere besøk i følge av en ansatt som barnet har god relasjon til og stoler på. Ettersom barnets trygghet øker kan besøkene bli lengre, og etter hvert vil det være naturlig å delta i faste rutiner på den nye basen, for eksempel samlingsstunder og måltider.

Overgangen mellom barnehage og skole:

- Vi følger gjeldende rutiner for overgang/samarbeid fra barnehage til barneskole, som er utarbeidet av Tromsø kommune.
- Foreldremøte på høsten med informasjon om overgang fra barnehage til skole.
- Pedagogisk ledere har barnesamtale med førskolebarna i forkant av foreldresamtalen på høsten.
- Informasjon om barna sendes til skolen etter samtykke med foreldrene. Overføringsmøter med barnehage og skole om barn med særskilte/åpenbare behov og flerspråklige barn.
- Vi samarbeider med andre barnehager med samiske avdelinger, og barnehager med samiske barn som skal begynne i samisk klasse.

- Felles førskoletreff for barna i Guovssahas mánáidgárdi, Sjømannsbyen og Gimle barnehage.

Samarbeidspartnere

Personalet har god kompetanse og rutiner for å sikre et godt læringsmiljø for alle barn i barnehagen. Barnehagen jobber etter modellen BTI (Bedre Tverrfaglig Innsats), som skal sikre et tett og godt samarbeid med helsestasjon, PPT, barnevern, barnehabiliteringen og BUP ved behov.

Sametinget gir tilskudd til samiske barnehager. De tilbyr kurs og prosjektmidler til samiske barnehager. Hovedmål for barnehagepolitikken i Sametinget er å skape gode oppvekstvilkår gjennom samisk barnehage tilbud.

Guovssahas mánáidgárdi skal i prøveperioden 2023-2026 ha tett samarbeid med Sametinget i forbindelse med gratis samiskspråklig barnehage tilbud.

Vi har også samarbeid med Senter for samisk i opplæringen, Statped sin samiske avdeling SEAD, samt andre samiske barnehager og barnehageavdelinger, og samiskklassen på Prestvannet skole.

Spesielt om barnehagen vår

Personalet i Guovssahas mánáidgárdi er de viktigste ressursene for god kvalitet. Vi er bevisste på at arbeidsglede, trivsel og engasjement i stor grad påvirker barnas opplevelse av barnehagedagen. For oss er det viktig å utvikle samarbeid, kompetanse og felles forståelse for det pedagogiske arbeidet med samisk språk og kultur.

Vi jobber aktivt med Tromsø barnehagen i utvikling (TBU), der personalet i barnehagen skal jobbe mot en felles forståelse og felles mål for utviklingsarbeidet vårt. Dette jobbes med gjennom flere år.

Samisk barnehage har i tillegg til samfunnsmandatet som alle barnehager har, en annen viktig rolle. Guovssahas mánáidgárdi har stort ansvar med å gi samiske barn som vokser opp i Tromsø en trygg og robust samiskspråklig arena, med pedagogisk tilbud som baseres på samisk tradisjonskunnskap og samiske verdier. Samtidig har samisk barnehage også stor betydning for samiske foreldre i Tromsø, som et viktig samisk møtepunkt i et norsk samfunn. Her møtes foreldre for å snakke eget språk, bygger nettverk, kjenner på felleskapet og støtter opp om hverandres samiske tilhørighet. Guovssahas mánáidgárdi er på den måten et lite samisk samfunn midt i Tromsø by.

Den samiske befolkningen i Tromsø er en mangfoldig gruppe, som kommer fra ulike steder i Sápmi, og med ulike kulturelle bakgrunner. Barnehagen er opptatt av å løfte dette mangfoldet fram i arbeidet vårt.

Barnehagens ønske er at samisk språk og kultur skal høres og merkes gjennom hele barnehagedagen. I pedagogikken vår, valgene våre, tradisjonene våre, og på måten våre ansatte kommuniserer og samarbeider med foreldre på, i blant annet i leverings- og hentesituasjoner. Vi håper og tror at voksnens engasjement og bevissthet smitter over på barna, slik at de får positive opplevelser som samiske barnehagebarn i Tromsø. Noe som vil bidra til bygge en trygg samisk identitet.

Vårt felles mål er å bidra til at våre barn får en oppvekst i Tromsø der samisk språk og samisk kultur er en selvfølge!